

Protokoll 1/2024

Tid Torsdagen den 22 februari 2024 kl. 15.35-16.30

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Måndagen den 4 mars 2024, §§ 1-5, 9-11, 13-22

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 22 februari 2024, §§ 6, 7, 8, 12

Anders Österberg

Dennis Wedin

Närvarande

Beslutande ledamöter

Anders Österberg (S) ordföranden

Dennis Wedin (M) vice ordföranden

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S) §§ 1-20, 22

Clara Lindblom (V)

Lennart Tonell (MP) §§ 1-14, 16-22

Rita Valanko (M)

Fredrik Sand (M)

Anders Edin (SD) §§ 1-20, 22

André Nilsson (L) §§ 1-20, 22

Svante Linusson (C) §§ 1-20, 22

Tjänstgörande ersättare

Tove Lönstad (S) § 21

Emil Bustos (S)

Tim Schnoor (V) §§ 1-15, 17-22

Agneta Sundberg (V) § 16

Felix Schartner Giertha (MP) § 15

Torbjörn Ebérus (M) § 21

Johan Ekwall (M) § 21

Felix Schartner Giertha (MP) § 21

för Anders Göransson (S)

för Ida Mohlander (S)

för Jonathan Metzger (V)

för Jonathan Metzger (V)

för Lennart Tonell (MP)

för Anders Edin (SD)

för André Nilsson (L)

för Svante Linusson (C)

Ersättare:

Tove Lönstad (S) §§ 1-20, 22

Bengt-Olov Tengmark (S)

Maj-Len Eklund (S)
Agneta Sundberg (V) §§ 1-15, 17-22
Felix Schartner Giertha (MP) §§ 1-14, 16-20, 22
Johan Ekwall (M) §§ 1-20, 22
Torbjörn Ebérus (M) §§ 1-20, 22
Gabriel Kroon (SD) §§ 1-20, 22
Patrick Amofah (C) §§ 1-20, 22
Aron Modig (KD) §§ 1-20, 22

Tjänstemän

Förvaltningschefen Thomas Andersson, Jenni Almgren, Susanne Bengtsson, Björn-Axel Beier, Göran Carlberg, Britta Eliasson, Sverker Henriksson, Anders Johnson, Daniel Lundqvist, Peter Svärd och nämndsekreterare Kerstin Thörner, samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky, personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6 och personalföreträdaren Eva Brynk §§ 1-6.

§22 Utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats

Dnr E2024-00135

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna projektdirektivet för projekt Bromma flygplats.
2. Exploateringsnämnden ger exploateringskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för projekt Bromma flygplats upp till 2 miljoner kr.
3. Exploateringsnämnden beslutar att anmäla beslutet till stadsbyggnadsnämnden, trafیکنämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden, Bromma stadsdelsnämnd samt till kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Reservation

Samtliga ledamöter från Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

André Nilsson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 januari 2024.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP) och Svante Linusson (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att avslå kontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Bromma flygplats och flyget är otroligt viktigt för Stockholm som internationella storstad, för vår konkurrenskraft och tillväxt. Flyget håller dessutom på att

ställa om. Moderaterna anser fortsatt att Bromma flygplats ska vara kvar och att fokus istället måste läggas på att bygga ut Arlanda.

Redan innan vi i oppositionen ens fick kännedom om att föreliggande ärende skulle tas upp på föredragningslistan höll den rödgröna majoriteten en presskonferens i frågan. Där deklarerades att Stockholms stad nu säger upp arrendeavtalet med Swedavia i förtid. Nuvarande avtal med Swedavia gäller dock till 2038 och staden kan inte ensidigt säga upp det i förtid. Det framgår med all önskvärd tydlighet även i exploateringskontorets eget tjänsteutlåtande. Där noteras att ”En nedläggning av flygplatsen innan 2038 erfordrar aktiv medverkan och erforderliga beslut från staten.”

Det vi är överens om över blockgränserna är att Stockholm är i stort behov av fler bostäder. Men det problemet är här och nu, och löses inte genom att planera för bostäder som – oaktat vilket – inte skulle kunna byggas förrän om decennier. Därför vore det oansvarigt av oss politiker att starta planering på en plats där staden inte ens har full rådighet istället för att planera på platser som faktiskt är genomförbara i närtid.

- 3) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att avslå förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm, navet i Sveriges ekonomi, står inför en komplex balansakt mellan att lösa bostadsbristen och bevara Bromma flygplats. Staden är en betydande tillväxtmotor, men bostadsbristen försvårar både för invånare och företag. Å andra sidan är Bromma flygplats avgörande för att knyta ihop söder med norr och förkorta restider i vårt avlånga land.

Bromma flygplats står i centrum av diskussionen. Området är redan upptaget och kräver stora investeringar för att bli byggbart. Innan diskussionen om Bromma flygplats kan komma på tal måste först Arlanda flygplats säkras med utökad flygkapacitet genom nya banor.

Innan detta är genomfört framhåller Sverigedemokraterna behovet av att överväga andra platser för bostadsbyggande, undvikande av kostnader och samtidigt bevarande av den strategiskt citynära flygplatsen.

Avveckling av Bromma utan en höjd kapacitet på Arlanda och eventuellt skavsta skulle inte bara vara ett avbräck för Stockholm utan en potentiell käftsmäll för Sveriges ekonomi. Flygplatsen fungerar som en livsnerv mellan Stockholm och näringslivet i övriga landet, och dess betydelse för den svenska ekonomiska tillväxten är svår att överskatta.

Sverigedemokraterna vill även poängterar vikten av grön omställning men ser annorlunda på metoder. Den blickar bort från utopiska miljömål och i stället mot flygbranschens tekniska utveckling. Att vi stöder dessa tekniska framsteg, indikerar på innovation och teknik som en viktig del av en mer hållbar framtid med flyget i centrum

4) André Nilsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

a. Att i första hand avslå förvaltningens förslag till beslut.

b. Att i andra hand vid bifall av förvaltningens beslut:

- att en extern granskare tillsätts projektet.

c. Att utöver det anföra följande:

Liberalerna är öppna för att bygga bostäder i Bromma under förutsättningen att det är säkerställt att Arlanda kan klara av den ökade flygtrafiken – något som inte är garanterat i dagsläget givet det tidsutrymme som finns kvar tills avtalet med staten går ut 2038. Med vetskap om tiden det tar att få ett miljötillstånd godkänt samt den faktiska utbyggnaden av Arlanda så ställer vi oss väldigt tveksamma till en avveckling a Bromma flygplats enligt förslaget plan.

Med den tekniska utvecklingen inom flyg där elflyg väntas bli mer konkurrensvänliga finns det en stor potential att utveckla Bromma till en modern grön flygplats. Vi ser därför det som ett missat tillfälle att bidra till ett mer klimatvänligt resande som även gynnar Stockholmsregionen och värnar stadens konkurrenskraft.

Väljer majoriteten att istället gå vidare med projektet så anser vi att det är bra att det nu planeras ca 16 000 bostäder och man verkar ha hört sammat Liberalernas argument om att värna grönområden. Vi har tidigare varit ute och lyft att det höga antal bostäder som planerades av de rödgröna skulle påverka natur, rekreation och koloniområden negativt och dessa istället ska värnas.

Vidare anser vi att med tanke på projektets omfattning, där stora delar av stadens förvaltningar och bolag kommer involveras men även att stora investeringar från staden sida kommer göras, ser vi ett stort behov av att en extern granskare tillsätts för att från start kunna säkerställa att projektet inte skapar lika stora kostnadsökningar likt vi sett i andra större projekt staden har i gång.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg m.fl. (S), Clara Lindblom m.fl. (V), Lennart Tonell (MP) och Svante Linusson (C).

Beslutsgång i del om tilläggsförslag

Ordföranden Anders Österberg (S) frågar om nämnden godkänner eller avslår Liberalernas tilläggsförslag och finner att nämnden beslutar att avslå förslaget.

Särskilt uttalande

Svante Linusson (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi har nåtts av ännu ett utspel om Bromma flygplats, tomt på nyheter men ett uppenbart sätt för vänstermajoriteten att visa på handlingskraft i ljuset av det avstannade bostadsbyggandet. Centerpartiet i Stockholms stad ser positivt på potentialen till stadsutveckling när avtalet löper ut 2038, och uppmanar kontoren att ha följande i betänkande den dag planeringsarbetet blir nödvändigt att påbörjas.

Att redan i dagsläget påbörja ett planeringsarbete för det område som idag utgör Bromma flygplats kräver i stor utsträckning flexibilitet. Under de 15 kommande åren lär vi med största sannolikhet se stora förändringar rörande behov, krav, marknadsläge, lagstiftning, teknik och befolkningsutveckling. Anpassningsförmåga kommer således krävas för att inte bygga en ny stadsdel utefter gårdagens premisser.

Centerpartiet vill skapa en hållbar och effektiv stadsdel som i alla skeden - under planering, byggtid och efter färdigställande, har förutsättningarna att följa med i utvecklingen. Vilka boendeformer efterfrågas av befintliga stockholmare på 2040-talet, och av de som ännu inte kunnat söka sig till vår stad? Vilka förväntningar finns på ens boende och närområde? Hur beaktar vi förändringar i lagar och

regleringar som miljöbalken, plan- och bygglagen samt Boverkets byggregler?

Teknikutvecklingen är på frammarsch, inte minst inom vatten och avlopp, avfallshantering, energi och intelligenta transportsystem. Felsteget att anpassa framtidens stadsutveckling efter gårdagens teknik får inte göras åter – likt avfallskvarnarna i Norra Djurgårdsstaden som sedan förbjöds. Det är även av yttersta vikt att infrastrukturen till den nya stadsdelen måste finnas på plats innan första inflyttning. Även här kan Norra Djurgårdsstaden statuera varnande exempel. Stadsdelen byggdes med färre parkeringsplatser och löftet om att spårburen trafik snart skulle vara på plats – tio år har gått och regionen vill nu istället dra ner på den ständigt mer belastade busstrafiken. Vi får inte under några omständigheter göra om samma misstag med en framtida stadsdel, med mångdubbelt fler invånare, på Bromma flygplats – som kommer kräva kapacitetsstark spårburen trafik med goda anslutningar till närliggande noder. Genom att säkerställa denna utbyggnad i förväg kan man dra fördel av kostnadsvänliga byggtekniker som Cut and Cover samt yt nära stationslägen som även är attraktivt för resenärer. Med hänsyn till Stockholmsregionens minst sagt oroväckande meritlista över misslyckade infrastrukturprojekt bör etableringen av kapacitetsstark kollektivtrafik till området avhandlas överskridande politiska block, sektorer och administrativa nivåer.

Den politiska kontinuiteten är även avgörande för att få fastighetsaktörer att våga investera. Majoriteter kommer att skifta flera gånger fram till 2038 på kommun-, region- och riksnivå. Vikten av att tidigt samverka mellan berörda nivåer och skapa breda överenskommelser över blockgränserna i avgörande frågor är en nyckelkomponent för långsiktighet och stabilitet i frågan Bromma flygplats. Med ett slutdatum kring 2060 får Bromma flygplats heller inte bli en undanflykt för att sänka ambitionerna i stadsutvecklingen på andra håll – och stoppa eller försena övriga projekt i närtid. Detta är vi tyvärr något vi redan sett i exempelvis Hammarbyhöjden, där majoriteten stoppade ett projekt sent i processen. Det var 400 bostäder, förskola och idrottsytor som hade kunnat stå klara inom några år.

Möjligheterna med en avveckling av flygplatsen sträcker sig även bortom Brommas gränser. Lika viktigt är det därför att börja planera för stadsutveckling på områden som nu

begränsas av inflygningskorridoren och bullernivåer. Centerpartiet har tidigare pekat ut Marieberg som särskilt lämpligt för bebyggelse med högre hus och fler bostäder hus i framtiden, när restriktionerna kopplat till Bromma flygplats hävs. Säkerligen finns fler områden med samma potential runt om i staden, och staden bör således redan nu påbörja arbetet med att identifiera dessa.

Ersättaryttrande

Aron Modig (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Vänsterstyret fortsätter arbetet med att planera för en nedläggning av Bromma flygplats, trots avsaknaden av rådighet före år 2038. Kristdemokraterna ser optimistiskt på flygplatsens framtid, oavsett utformning och omfattning. Vi står de facto inför ett banbrytande genombrott inom flygtekniken. Miljövänligt kommersiellt flyg utvecklas i rask takt, liksom möjligheten till vertikal start och landning; något som skulle lätta på restriktionerna för stadsutveckling kring flygplatsen. Parallellt behöver staden bidra till ökad logistisk och militär beredskap där en stadsnära flygplats utgör en värdefull resurs i kris eller konflikt.

Bromma flygplats invigdes år 1936 av kung Gustaf V och det socialdemokratiske gatuborgarrådet Yngve Larsson och var först i Europa med att ha asfalterade landningsbanor. Vi förvånas över majoritetens teknikfientliga inställning till denna flygplats som nu åter har potential att leda teknikutvecklingen. Utöver persontransporter kan framtidens Bromma flygplats även spela en viktig roll inom logistik när drönartekniken kommit tillräckligt långt för att användas inom frakt- och godshantering. Detta skulle i sådana fall lätta på trycket på stadens trafiksystem, bidra till en mer pålitlig trafik oaktat färdmedel samt skapa stora möjligheter för utformningen av framtidens gaturum.

Vid protokollet

Kerstin Thörner